

1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

В.о. ректора ДБТУ

А.В. Москаленко

2026 р.

.ПРОГРАМА

додакового вступного випробування

для вступу на навчання з метою здобуття ступеня доктора філософії

на основі освітнього ступеня магістра

(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, НРК 7)

Освітній ступінь	<u>третій (освітньо-науковий) рівень</u>
Галузь знань	<u>D Бізнес, адміністрування та право</u>
Спеціальність	<u>D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>
Освітня програма	<u>Фінанси, банківська справа та страхування</u>

Програма додаткового вступного випробування для вступу на навчання з метою здобуття ступеня доктора філософії на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, НРК 7) за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (освітньо-наукова програма «Фінанси, банківська справа та страхування») [Електронний ресурс] / уклад. Т.О. Ставерська, А.І. Литвинов. Харків : ДБТУ, 2026. 21 с. – назва з тит. екрана: <https://biotechuniv.edu.ua/nauka/viddil-doktoranturi-ta-aspiranturi/vstupnykam/>

Програму затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування ДБТУ, протокол № 13 від «25» березня 2026 року.

Гарант освітньо-наукової програми - доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування А.І. Литвинов.

ЗМІСТ

Вступ

Перелік програмних питань додаткового вступного випробування

1. Основи фінансів і публічні фінанси
2. Фінанси суб'єктів господарювання та фінансовий менеджмент
3. Банківська справа
4. Страхування та страховий ринок
5. Фондовий ринок та фінансові технології

Критерії оцінювання

Список рекомендованих джерел

ВСТУП

Програма додаткового вступного випробування призначена для осіб, які вступають до аспірантури Державного біотехнологічного університету за освітньо-науковою програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок галузі знань D Бізнес, адміністрування та право на основі здобутого освітнього ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (НРК 7) за іншою спеціальністю.

Основні принципи та процедури, якими керується Державний біотехнологічний університет під час організації та здійснення прийому вступників, визначаються вимогами Міністерства освіти і науки України, Законом України «Про вищу освіту», постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» зі змінами, Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2026 році, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 26 лютого 2026 року № 373, Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі Державного біотехнологічного університету та Правилами прийому до аспірантури Державного біотехнологічного університету в 2026 році.

Мета додаткового вступного випробування – встановлення достатності базової фахової підготовки вступника для опанування освітньо-наукової програми та подальшого складання вступного випробування зі спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Основними завданнями додаткового вступного випробування є оцінювання:

- розуміння категоріального апарату фінансової науки та закономірностей функціонування фінансової системи;
- знання засад організації публічних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання, банківської і страхової діяльності та фондового ринку;

- здатності застосовувати базові методи фінансового аналізу, оцінювання ризиків та обґрунтування фінансових рішень;

- уміння аналізувати актуальні процеси цифрової трансформації фінансової сфери, формулювати логічні висновки та аргументувати власну позицію.

Зміст програми охоплює п'ять взаємопов'язаних тематичних розділів: основи фінансів і публічні фінанси; фінанси суб'єктів господарювання та фінансовий менеджмент; банківська справа; страхування та страховий ринок; фондовий ринок і фінансові технології.

Додаткове вступне випробування має кваліфікаційний характер і проводиться фаховою атестаційною комісією у формі співбесіди відповідно до Правил прийому та регламенту роботи приймальної комісії ДБТУ. Підсумковий результат визначається за двобальною шкалою: «зараховано» або «не зараховано». Результат додаткового вступного випробування не включається до конкурсних балів.

ПЕРЕЛІК ПРОГРАМНИХ ПИТАНЬ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. ОСНОВИ ФІНАНСІВ І ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ

1. Соціально-економічна сутність фінансів, їх функції та роль у суспільному відтворенні.
2. Фінансова система: сутність, сфери, ланки та принципи побудови.
3. Фінансова політика держави та фінансовий механізм її реалізації.
4. Фінансові ресурси держави, суб'єктів господарювання і домогосподарств.
5. Бюджет як економічна категорія та основний фінансовий план держави.
6. Бюджетна система України: принципи побудови та міжбюджетні відносини.
7. Доходи і видатки бюджетів: склад, класифікація та засади планування.
8. Бюджетний дефіцит, державний кредит і державний борг.
9. Податки: сутність, функції, елементи та класифікація.
10. Податкова система і податкова політика держави.
11. Основні загальнодержавні та місцеві податки і збори.
12. Фінансовий контроль: види, форми, методи та суб'єкти здійснення.
13. Місцеві фінанси та фінансове забезпечення територіальних громад.
14. Фінансова безпека держави: складові, загрози та індикатори.
15. Вплив воєнних ризиків і повоєнного відновлення на публічні фінанси України.

2. ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

1. Сутність, функції та принципи організації фінансів суб'єктів господарювання.
2. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування.

3. Грошові потоки підприємства: класифікація, аналіз і управління.
4. Доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства.
5. Капітал підприємства: склад, структура, вартість і джерела формування.
6. Необоротні та оборотні активи: склад, кругообіг і фінансове забезпечення.
7. Фінансова звітність як інформаційна база прийняття управлінських рішень.
8. Оцінювання ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та рентабельності.
9. Фінансове планування, бюджетування і прогнозування на підприємстві.
10. Вартість грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках.
11. Інвестиційні рішення та основні критерії оцінювання інвестиційних проєктів.
12. Фінансові ризики підприємства: ідентифікація, оцінювання та методи управління.
13. Дивідендна політика та управління прибутком підприємства.
14. Фінансова криза, банкрутство, санація і реструктуризація підприємства.
15. Цифрові інструменти фінансового менеджменту та бізнес-аналітики.

3. БАНКІВСЬКА СПРАВА

1. Банківська система: рівні, функції та принципи організації.
2. Центральний банк, його функції та роль у реалізації монетарної політики.
3. Комерційний банк: правові та організаційні засади діяльності.
4. Ресурси банку, депозитні операції та управління зобов'язаннями.
5. Кредитні операції банків: принципи, форми та етапи кредитного процесу.

6. Кредитоспроможність позичальника та управління кредитним ризиком.
7. Розрахунково-платіжні операції банків і платіжні системи.
8. Операції банків з цінними паперами та інвестиційна діяльність.
9. Валютні операції банків і засади валютного регулювання.
10. Ліквідність, платоспроможність і фінансова стійкість банку.
11. Доходи, витрати, прибуток та ефективність банківської діяльності.
12. Банківські ризики: види, методи оцінювання та управління.
13. Банківське регулювання і нагляд, пруденційні вимоги.
14. Фінансовий моніторинг у банківській системі та протидія легалізації злочинних доходів.
15. Цифровий банкінг, відкритий банкінг, кіберризики та інновації у банківських послугах.

4. СТРАХУВАННЯ ТА СТРАХОВИЙ РИНОК

1. Економічна сутність, функції та принципи страхування.
2. Страховий ризик, страховий випадок, страхова сума та страхове відшкодування.
3. Класифікація страхування та основні види страхових послуг.
4. Страховий ринок: суб'єкти, інфраструктура та механізм функціонування.
5. Організаційні та правові засади діяльності страховиків.
6. Страховий тариф і страхова премія: склад та принципи розрахунку.
7. Формування і розміщення страхових резервів.
8. Доходи, витрати та фінансові результати страховика.
9. Платоспроможність і фінансова стійкість страхової компанії.
10. Особисте страхування та страхування життя.
11. Майнове страхування і страхування відповідальності.
12. Перестрахування та співстрахування: сутність і призначення.
13. Урегулювання страхових випадків і страхових претензій.

14. Державне регулювання та нагляд на страховому ринку.

15. InsurTech, цифрові канали продажу та сучасні ризики страхової діяльності.

5. ФОНДОВИЙ РИНОК ТА ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

1. Фінансовий ринок: сутність, функції, структура та учасники.

2. Ринки грошей і капіталів, їх взаємозв'язок та роль у перерозподілі фінансових ресурсів.

3. Фондовий ринок: первинний і вторинний сегменти, організована торгівля.

4. Цінні папери: сутність, властивості та класифікація.

5. Акції та облігації: види, дохідність і ризики.

6. Державні цінні папери та їх роль у фінансуванні бюджетних потреб.

7. Професійні учасники ринків капіталу та інституційні інвестори.

8. Фондова біржа, клірингова, розрахункова і депозитарна інфраструктура.

9. Портфельні інвестиції, диверсифікація та співвідношення ризику і дохідності.

10. Основи фундаментального і технічного аналізу фінансових інструментів.

11. Державне регулювання та захист прав інвесторів на ринках капіталу.

12. Фінансове посередництво та небанківські фінансові установи.

13. FinTech: сутність, напрями розвитку та вплив на фінансову екосистему.

14. Цифрові платежі, краудфандинг, P2P-фінансування та платформні бізнес-моделі.

15. Віртуальні активи, блокчейн, цифрові валюти центральних банків і пов'язані фінансові ризики.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Додаткове вступне випробування передує вступному випробуванню зі спеціальності, має кваліфікаційний характер і проводиться у формі співбесіди. Під час співбесіди вступник відповідає на три програмні питання з різних тематичних розділів, визначені фаховою атестаційною комісією, і потребують повного, логічно структурованого та аргументованого викладу. Комісія може ставити уточнювальні та додаткові запитання в межах програми.

Відповіді вступника на кожне питання окремо оцінюються приймальною комісією за єдиними критеріями з використанням наступної бальної шкали:

– **90–100 балів** – відповідь повна, логічно структурована, демонструє ґрунтовні знання теоретичних положень та практичних аспектів, містить власний аналіз, аргументовані висновки та практичні рекомендації; вступник правильно використовує професійну термінологію;

– **70–89 балів** – відповідь достатньо повна та логічна, охоплює основні знання теорії та практики, демонструє аналітичні навички, але з незначними недоліками в деталізації або аргументації; термінологія використана в цілому правильно;

– **50–69 балів** – відповідь неповна або частково структурована, містить базові знання, демонструє обмежені аналітичні здібності, висновки та рекомендації слабко аргументовані; можливі помилки в термінології;

– **0–49 балів** – відповідь недостатня, фрагментарна або без логічної структури, не відображає базових знань та практичних навичок, аналіз та висновки відсутні або некоректні; термінологія використана неправильно або відсутня.

Максимальна кількість балів, яку може набрати вступник за результатами додаткового вступного випробування становить 200 балів. Оцінювання додаткового вступного випробування здійснюється за двобальною шкалою: «зараховано» або «не зараховано» (табл. 1).

Відповідність балів двобальної оцінки

Кількість отриманих балів	Оцінка за двобальною шкалою	Узагальнені критерії
100-200 балів	Зараховано	Вступник розкриває основний зміст усіх питань; правильно використовує базові поняття і професійну термінологію; демонструє розуміння причинно-наслідкових зв'язків у фінансовій сфері; здатний навести доречні приклади, аргументувати відповідь і сформулювати логічні висновки. Окремі неточності не спотворюють суті відповіді та можуть бути виправлені після уточнювальних запитань.
0-99 балів	Не зараховано	Вступник не розкриває основного змісту одного або обох питань; демонструє фрагментарні чи помилкові уявлення про базові фінансові категорії та процеси; не володіє необхідною професійною термінологією; не може обґрунтувати відповідь, застосувати знання до типових ситуацій або сформулювати коректні висновки навіть після уточнювальних запитань.

Вступник, який отримав на додатковому вступному випробуванні оцінку «не зараховано», що становить менше 100 балів за 200-бальною шкалою, не допускається до складання до фахового вступного випробування і втрачає право брати участь у конкурсному відборі. В іншому випадку вступник допускається до складання до фахового вступного випробування і конкурсу, але отриманий бал за додаткове вступне випробування не враховується у загальному конкурсному балі.

Під час співбесіди вступник подає аркуш усної відповіді, у якому письмово зазначає основні тези своєї відповіді, обґрунтовує ключові положення та висновки. Члени фахової комісії використовують аркуш для оцінювання повноти, точності та логічності відповідей, а також для фіксації додаткових запитань і коментарів. Після завершення співбесіди аркуш підписується вступником та членами комісії. Вступник отримує інформацію про результати додаткового випробування у день його проведення.

Результат «зараховано» є підставою для допуску вступника до подальших вступних випробувань відповідно до Правил прийому ДБТУ. У разі отримання результату «не зараховано» вступник не допускається до вступного випробування зі спеціальності та втрачає право брати участь у конкурсному відборі за відповідною конкурсною пропозицією. Результат додаткового вступного випробування повідомляється вступникові в день його проведення.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Митний кодекс України : Закон від 13.03.2012 № 4495-VI. Редакція станом на 01.01.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
5. Цивільний Кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
6. Податковий кодекс України від 02.12.10 р. № 2755-VI (зі змін і доп., останні з яких внесені Законом України від 06.12.2012р. № 5519-VI). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
7. Про аудит фінансової діяльності та аудиторську діяльність: Закон України № 2258–VIII від 21.12.2017 р., зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>.
8. Про банкрутство : Закон України від 30.06.1999 р. № 784-XIV зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. Редакція станом на 14.11.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
10. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII. Урядовий кур'єр. 2018. № 139. Дата оновлення : 28.04.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
11. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України 4.05.1992 № 2343 зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
12. Про Державний бюджет України (на відповідний рік) : Закон України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
13. Про основні напрями бюджетної політики (на відповідний рік) : Постанова Верховної Ради України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
14. Про основні напрями бюджетної політики (на відповідний рік) : Постанова Верховної Ради України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
15. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні : Закон України від 05.04.2001. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 29. Ст. 137. Дата

оновлення : 03.07.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>

16. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 № 2664-III. Урядовий кур'єр. 2001. № 154. Дата оновлення: 01.07.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>

17. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14.12.2021 р. № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20>

18. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

19. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. Редакція станом на 01.01.2021. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

20. Про обіг векселів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2374-III зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

21. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

22. Методичні рекомендації по виявленню ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій по приховуванню банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства : Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. № 14 (у редакції наказу Міністерства економіки України від 26.10.2010 р. № 1361). URL : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=161074

23. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації : Наказ Міністерства фінансів України та Фонду Державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121 зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

24. Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки : Наказ Міністерства фінансів України від 14.02.2006 р. № 170. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

25. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку біологічних активів: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2006 № 1315. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1315201-06>.

26. Про затвердження Методичних рекомендацій застосування критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15.03.2013 р. № 253. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

27. Про затвердження Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку URL: <https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/>.

28. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ

Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

29. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>.

30. Про затвердження Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп : Постанова Правління Національного банку України «» від 20.06.2012 р. № 254 зі змін. і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

31. Про затвердження Програми предметного тесту з обліку та фінансів єдиного фахового вступного випробування: Наказ МОН України від 11.02.2022 р. № 154. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-programi-predmetnogo-testu-z-obliku-ta-finansiv-yedinogo-fahovogo-vstupnogo-viprobuvannya>

Основна література

32. Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Харків : «Діса плюс», 2020. 312 с. URL: <https://economics.op.edu.ua/files/scientific-base/study-materials/FSM.pdf>

33. Близнюк О.П., Іванюта О.М. Ринок фінансових послуг: Навч. посіб. для студентів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Харків : Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі, 2017. 255 с.

34. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання : конспект лекцій для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування і кредит» / Лисак Г.Г., І.С. Андрющенко, Жиликова О.В. Х.: ДБТУ, 2022. 116 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/48583/1/KL_Byudzhetuвання%20dial_nosti_22.pdf

35. Бюджетна система: навч. посіб. / реком. МОН України; 2-ге вид., перероб. і доп. / І. Л. Шевчук, В. О. Черепанова, Т. О. Ставерська. Харків : Видавець Іванченко І.С., 2015. 284 с. URL : <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/10384>

36. Бюджетна система: підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко, З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 460 с.

37. Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін. Податкова система: навч. посіб. / за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.

38. Горох О.В. Фінанси: навч. посіб. Харків : Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва, 2021. 190 с.

39. Гроші та кредит : курс лекцій для підготовки бакалаврів за

спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (10 кредитів) / І. Л. Шевчук, Т. О. Ставерська, О. П. Близнюк. Харків : 2016. URL : <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/10504>

40. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здоб. вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Ч. 1. Гроші. І. Л. Шевчук, Т. О. Ставерська, О. В. Жиликова та ін. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2018. 271 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/10389>

41. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здоб. вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Ч. 2. Кредит. / І. Л. Шевчук, Т. О. Ставерська, О. В. Жиликова та ін. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2019. 186 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/10420>

42. Гроші та кредит : навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / Т. О. Ставерська, І. Л. Шевчук, І. С. Андрющенко. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2015. 88 с.

43. Крутова А. С., Андрющенко І. С. Адміністрування податків та обов'язкових платежів: навч. посіб. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2016. 139 с.

44. Крутько М.А., Рижик І.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. П., Міжн. наук.-техн. ун-т ім. академ. Ю. Бугая, Полтав. ін-т бізн., 2021. 151 с.

45. Матеріали підготовки до предметного тесту з обліку та фінансів єдиного фахового вступного випробування на навчання для здобуття ступеня магістра : навч.-метод. посібник. Ч. 2: Фінанси / Держ. біотехнол. ун-т; авт.-уклад. : Т.О. Ставерська, Г.Г. Лисак, О.П. Близнюк, І.С. Андрющенко, О.В. Горох, О.В. Жиликова, В.В. Макогон, О.Г. Малій, Г.О. Нагаєва. Харків, 2024. 275 с. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/49393>

46. Міщенко В.С., Нагаєва Г.О. Фінанси: навч. посібн. Харків : ХНАУ, 2020. 126 с.

47. Непран А.В., Литвинов А.І. та ін. Економіка і фінанси підприємства: практикум. За ред. А.В. Непрана. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2021. 429 с.

48. Олійник О.В., Морозова Г.С. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Харків : Харк. нац. аграр. ун-т ім. ВВ Докучаєва, 2020. 248 с.

49. Олійник О.В., Нагаєва Г.О. Страхування: навч. посіб. Харків : Стильна типографія, 2020. 256 с.

50. Опальчук Р.М. Страховий менеджмент: навч. посіб. Київ: ЦП «Компринт», 2023. 251 с. URL: https://digpub.chite.edu.ua/books/menedgment/61_Opalchuk_strakhovyi_menedzhment.pdf

51. Плиса В. Й. Страхування : підручник. Київ : Каравела, 2019. 512 с.

52. Податкова система : навч. посіб. / за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю.

Дубовик. Харків : Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.

53. Слав'юк Н. Р. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. Київ: НаУКМА, 2022. 205 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/23718>

54. Сокурєнко В. В., Швець Д. В., Бортник С. М., Ткаченко С. О. Фінанси підприємств : підручник / за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.

55. Ставерська Т. О., Макогон В. В., Степаненко С. В. Податкові системи країн Європейського Союзу : навчальний посібник; за ред. д.е.н., проф. О. В. Мандич. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2025. 280 с. ISBN 978-617-8332-89-1. URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/handle/123456789/71073>

56. Страховий менеджмент: опорний конспект лекцій з дисципліни для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування / розроб. О.В. Жилякова. Харьков : ХДУХТ, 2017. 110 с. URL : <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/11756>

57. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астрія», 2020. 434 с.

58. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посібник / А.С. Крутова, Л.І. Лачкова, В.М. Лачкова. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2017. 186 с.

59. Фінанси : підручник / за ред. І. О. Лютого. Київ : Ліра-К, 2021.

60. Фінанси підприємств : навч. посіб. : практикум / Н. О. Власова, Т. В. П'ятак, Т. І. Кочетова; за наук. ред. проф. Власової Н. О. Харків : Світ книг, 2020. 312 с.

61. Фінанси підприємства: Підручник / за ред. Т. О. Ставерської, А. В. Непрана. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2024. 906 с. ISBN 978-617-8332-64-8. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/56234>

62. Фінанси підприємств : підручник / Н. О. Власова, В. А. Міщенко, Т. В. П'ятак, Т. І. Кочетова, А. В. Котлярова; за наук. ред. проф. Н. О. Власової. Харків : Світ книг, 2018. 437 с.

63. Фінанси : навч. посіб. / А. С. Крутова, О. П. Близнюк, Л. І. Лачкова та ін. Харків : Вид-во «Лідер», 2013. 560 с. URL : <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/11551>

64. Фінансовий менеджмент в банку: навч. посіб. / В.В. Макогон, Т.О. Ставерська, А.В. Микитась. Харків, Вид-во Іванченка І.С. 2024. 364 с. ISBN 978-617-8332-54-9. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/51547>

65. Лисак Г. Г., Микитась А. В. Цифрові фінанси : курс лекцій для здобувачів вищої освіти спец. 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання (4 кредити). Харків: ДБТУ, 2025. 168 с. URI: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/62985>

66. Чебанова Т.Є. Фінансовий менеджмент : Навч. посіб. Одеса: ОНМУ, 2025. 211 с. URL: https://rp.onmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/4743/..._2025.pdf?sequence=1&isAllowed=y

67. Dialectics of the reform of the excise taxation of tobacco products in Ukraine: eurointegration aspect / ed. by V. I. Korotun. Kiev : Alerta, 2018, 94 p.

68. Duncombe William. Lecture Notes in Public Budgeting and Financial Management. *World Scientific Lecture Notes in Economics*. Vol. 5. USA : Syracuse University, 2018. P. 336. URL : <https://doi.org/10.1142/10177>

69. Yinger John. Lecture Notes in State and Local Public Finance. *World Scientific Lecture Notes in Economics and Policy*. Vol. 8. USA : Syracuse University, 2020. P. 560. URL : <https://doi.org/10.1142/11296>

Додаткову інформацію під час підготовки вступних випробувань абітурієнт може знайти на офіційних сайтах державних органів центральної влади, галузевих міністерств або інших інформаційних порталах, зокрема:

70. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України «SMIDA». URL : <https://smida.gov.ua/>

71. Академія фінансового управління Міністерства фінансів України. URL : <http://ndfi.minfm.gov.ua/>

72. Бібліотека ДБТУ. URL: <https://library.btu.kharkov.ua/>

73. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL : <http://korolenko.kharkov.com/>

74. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>

75. Віртуальний університет Міністерства фінансів України. URL : <http://edu.minfm.gov.ua/Pages/Default.aspx>

76. Державна аудиторська служба України. URL : <http://www.dkrs.gov.ua/>

77. Державна казначейська служба України. URL : <http://www.treasurv.gov.ua/>

78. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

79. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

80. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень. URL : <http://www.ibser.org.ua>.

81. Інтернет-представництво Національного банку України. URL : <https://bank.gov.ua/20>

82. Львівська національна бібліотека України ім. В. Стефаника. URL : <http://www.lsl.lviv.ua/>

83. Міністерство економіки, торгівлі та сільського господарства України.
URL : <http://www.me.gov.ua/>
84. Міністерство фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.
85. Місцеві фінанси. URL : <https://adm.dp.gov.ua/pro-oblast/rozvitok-regionu/decentralizaciya/metodichni-materiali/miscevi-finansi>
86. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
87. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL : <https://www.nssmc.gov.ua/>
88. Незалежна асоціація банків України. URL : <https://nabu.ua/ua/>
89. Офіційний сайт Асоціації міст України. URL : <http://www.auc.org.ua/>
90. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
91. Офіційний сайт Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад. Асоціація громад. URL : <http://vassr.org/index.php/ua/>
92. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
93. Офіційний сайт Інституту громадянського суспільства. URL : <http://www.csi.org.ua/www/?cat=5>
94. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. URL : <http://www.budget.rada.gov.ua/>
95. Офіційний сайт Президента України. URL : <http://www.president.gov.ua/>
96. Офіційний сайт Української асоціації районних та обласних рад. Всеукраїнська асоціація місцевого самоврядування. URL : <http://uaror.org.ua/>
97. Офіційний сайт Урядового порталу. URL : <http://www.kmu.gov.ua/>
98. Правовий портал України «Ліга-закон». URL : <http://www.ligazakon.ua/>
99. Репозитарій Державного біотехнологічного університету. URL : <https://repo.btu.kharkov.ua/>
100. Урядовий кур'єр. Газета Кабінету міністрів України. URL : <http://www.ukurier.gov.ua/>

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
В.о. ректора ДБТУ

_____ О.В. Москаленко
« _____ » _____ 2026 р.

Голова фахової предметної комісії,
гарант ОНП

_____ проф. Литвинов А.І.
Освітньо-науковий рівень доктор філософії
Спеціальність D2 Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок
Освітня програма: Фінанси, банківська справа
та страхування

**Додаткове вступне випробування для вступу на навчання з метою здобуття ступеня
доктора філософії на основі освітнього ступеня магістра
(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, НРК 7)
за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(освітньо-наукова програма «Фінанси, банківська справа та страхування»)**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 2

1. Фінансова політика держави та фінансовий механізм її реалізації.
2. Економічна сутність, функції та принципи страхування.
3. Фондовий ринок: первинний і вторинний сегменти, організована торгівля.

Розробник – голова фахової предметної комісії д-р екон. наук, професор, професор фінансів,
банківської справи та страхування А.І. Литвинов.

Електронне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

СТАВЕРСЬКА Тетяна Олександрівна
ЛИТВИНОВ Анатолій Іванович

ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступу на навчання з метою здобуття ступеня доктора філософії
на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня
спеціаліста, НРК 7) за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок
(освітньо-наукова програма «Фінанси, банківська справа та страхування»)

План 2026 р.

Підп. до друку 28.04.2026 р. Один електронний оптичний диск (CD-ROM);
супровідна документація. Об'єм даних 0,6 Мб.

Видавець і виготівник
Державний біотехнологічний університет
вул. Алчевських, 44, м. Харків, 61002